

Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista

Asia

Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista (LA 22/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 30/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eduskunnan turvatoimista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on suojata eduskunnan toimintaa ja huolehtia turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa ja eduskunnan kiinteistöissä toimivissa eduskunnan virastoissa.

2 §

Lain soveltamisala

Lakia sovelletaan eduskunnan kiinteistöissä ja eduskunnan hallinnassa olevissa muissa tiloissa sekä niiden välittömässä läheisyydessä (*turvatoimialue*). Lakia sovelletaan myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä, jos se on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi erityistä suojaamista edellyttävässä eduskunnan tilaisuudessa (*tilapäinen turvatoimialue*).

Lakia sovelletaan turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvaan ja siellä olevaan henkilöön. Kansanedustajaan ja ministeriin, joka ei ole kansanedustaja, sekä eduskunnan

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

oikeusasiamieheen ja valtioneuvoston oikeuskansleriin sovelletaan kuitenkin vain lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta. Lain säännöksiä posti- ja muiden lähetysten tarkastamisesta sovelletaan kaikkiin turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuviin lähetysksiin.

Lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä ja tehtävään määrätyn toimivallasta suojata erityistä suojelua tarvitsevan turvallisuutta sovelletaan myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella.

Poliisin tehtävistä ja toimivaltuuksista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

3 §

Päätös tilapäisestä turvatoimialueesta

Tilapäisestä turvatoimialueesta ja sen rajoista päättää eduskunnan pääsihteeri turvallisuusjohtajan esityksestä. Päätös tehdään määräajaksi, enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Päätöksestä ilmoitetaan tilapäisen turvatoimialueen sijaintipaikan poliisilaitokselle.

Tilapäinen turvatoimialue merkitään näkyvällä tavalla.

4 §

Eduskunnan turvahenkilöstö

Eduskunnan turvahenkilöstöön kuuluu turvallisuusosaston johtajana toimiva turvallisuusjohtaja ja tarvittava määrä muuta henkilöstöä.

Tämän lain mukaisia muita kuin 11 §:ssä säädettyjä lähetysten tarkastamiseen oikeuttavia toimivaltuuksia saa käyttää vain soveltuvan turvallisuusalan koulutuksen suorittanut eduskunnan virkamies, jonka eduskunnan pääsihteeri on määrännyt *turvahenkilöksi*.

Turvahenkilöksi määrätylle annetaan turvallisuusjohtajan vahvistama virkamerkki. Turvahenkilön on pidettävä virkamerkki mukana tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä. Turvahenkilön on tarvittaessa ilmaistava toimenpiteen kohteelle olevansa tässä laissa säädettyjä toimivaltuuksia käyttämään oikeutettu turvahenkilö ja pyynnöstä esitettävä virkamerkkinsä, jos ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta. Turvahenkilön on pyynnöstä ilmoitettava toimenpiteen kohteelle toimenpiteen peruste, jos se on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta.

Turvahenkilön tulee muuta kuin henkilösuojaustehtävää suorittaessaan olla pukeutunut turvahenkilön virka-asuun tai pitää esillä muuta turvahenkilön aseman ilmaisevaa näkyvää tunnusta.

5 §

Rajoitussäännökset

Tämän lain nojalla ei saa rajoittaa yleisön oikeutta täysistuntojen seuraamiseen eikä muutoinkaan eduskunnan toiminnan avoimuutta enempää kuin lain tarkoitus välttämättä vaatii.

Tässä laissa tarkoitetut tehtävät on hoidettava asiallisesti, puolueettomasti, sovinnoillisuutta edistäen ja yhdenvertaisuutta noudattaen. Tehtävissä ei saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa eikä puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin tehtävien suorittamiseksi on välttämätöntä. Tehtä-

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

viin liittyvien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena.

Tämän lain mukaisia muita kuin 15 ja 16 §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia voidaan kohdistaa eduskunnan kanslian, eduskuntaryhmän ja eduskunnan kiinteistöissä toimivan eduskunnan viraston palveluksessa olevaan vain silloin, kun käsillä on eduskunnan turvallisuutta tai järjestystä uhkaava välitön ja vakava vaara taikka kun eduskunnan pääsihteeri erityisestä syystä eduskunnan turvallisuusjohtajan esityksestä erikseen niin päättää. Turvahenkilön on tällöin viipymättä ilmoitettava toimivaltuuksien käytöstä eduskunnan turvallisuusjohtajalle.

6 §

Turvatoimialueelle pääsyn erityiset ehdot

Pääsihteeri voi asettaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn ehdoksi luvan tulla alueelle tai kutsun saapua kokoukseen tai tapahtumaan alueella. Pääsyn ehdoksi voidaan asettaa myös henkilöllisyyden todistaminen tai päällysvaatteiden ja muun mukana tuodun omaisuuden jättäminen säilytettäväksi sitä varten varattuun tilaan.

7 §

Henkilöllisyyden selvittäminen

Turvahenkilöllä on oikeus saada turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapua tai siellä olevalta tieto tämän nimestä ja henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta.

8 §

Turvatarkastus

Turvatarkastuksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen tarkastaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan oleva omaisuus sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan esine tai ainetta (*kielletty valmiste*):

- 1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle tai erityistä häiriötä eduskunnan toiminnalle ja järjestykselle;
- 2) joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; tai
- 3) jonka hallussapito on laissa tai lain nojalla kielletty.

Henkilön mukana oleva omaisuus saadaan tarkastaa myös muulla tavalla kuin teknistä laitetta käyttäen.

Turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta löytyvä omaisuus saadaan tarkastaa 1 ja 2 momentissa mainitulla tavalla, jos on syytä epäillä, että se sisältää kielletyn valmiste.

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

9 §

Henkilöntarkastus

Jos turvatarkastuksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että henkilöllä on turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella mukanaan kielletty valmiste, hänelle voidaan tehdä henkilöntarkastus sen tutkimiseksi, mitä hänellä on vaatteissaan tai muutoin yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa.

Henkilöntarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla taikka käyttämällä metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta.

Tarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

10 §

Ajoneuvon tarkastaminen

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva ajoneuvo ja siinä oleva tavaratoimitus saadaan tarkastaa ajoneuvon tarkastukseen soveltuvaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla sopivalla tavalla sen tutkimiseksi, onko ajoneuvossa tai tavaratoimituksessa kielletty valmiste.

11 §

Lähetysten tarkastaminen

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuneen posti- tai muun lähetysten saa tarkastaa turvahenkilö tai tällaiseen tehtävään koulutuksen saanut eduskunnan virkamies läpivalaisemalla tai muulla tavalla lähetystä avaamatta sen tutkimiseksi, sisältääkö se kielletyn valmiste.

Jos tarkastuksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että posti- tai muu lähetys sisältää kielletyn valmiste, lähetys saadaan pysäyttää ja tarvittaessa luovuttaa poliisille. Tällaisesta toimenpiteestä ja sen syystä on viipymättä ilmoitettava lähetysten vastaanottajalle.

12 §

Kielletyn valmisteiden haltuun ottaminen ja säilyttäminen

Turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa turvatarkastuksessa, henkilöntarkastuksessa tai muutoin löydetty 8 §:ssä tarkoitettu kielletty valmiste.

Haltuun otettu kielletty valmiste palautetaan haltijalle hänen poistuessaan turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta. Valmiste luovutetaan kuitenkin ilman aiheetonta viivytystä poliisille, jos sen hallussapito on kyseiseltä henkilöltä laissa tai lain nojalla kielletty.

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

13 §

Pääsyn estäminen ja henkilön poistaminen

Henkilöltä voidaan kieltää pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle taikka hänet voidaan määrätä poistumaan sieltä, jos:

- 1) hänen henkilöllisyyttään ei pystytä luotettavasti selvittämään;
- 2) hän kieltäytyy turvatarkastuksesta tai henkilöntarkastuksesta;
- 3) hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän vaarantaa toisen turvallisuutta tai aiheuttaa häiriötä eduskunnan toiminnalle tai järjestykselle;
- 4) hän ei täytä turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn edellytykseksi 6 §:n nojalla asetettuja erityisiä ehtoja; tai
- 5) hän oleskelee oikeudettomasti turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella taikka alueen yleisöltä suljetussa osassa.

Henkilön pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle voidaan estää tai hänet voidaan poistaa sieltä, jos hän jättää noudattamatta turvahenkilön hänelle eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaamiseksi antamaa, 1 momentissa tarkoitettua käskyä tai kieltoa ja jos eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaaminen sitä vaatii.

14 §

Henkilön kiinni ottaminen

Henkilö saadaan ottaa kiinni, jos pääsyn estäminen turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle taikka poistaminen sieltä on ilmeisen riittämätön toimenpide ja jos kiinni ottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinniotto-oikeudesta henkilösuojaustehtävässä säädetään tämän lain 18 §:ssä. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Turvahenkilöllä on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinniotettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, onko kiinniotetulla hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Turvahenkilöllä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa löydetty vaaralliset esineet tai aineet. Pois otetut esineet tai aineet on luovutettava viipymättä poliisille.

15 §

Tekninen valvonta

Turvatoimialueella ja tilapäisellä turvatoimialueella voidaan toteuttaa kuvaa, ääntä ja kulunvalvontatietoja jatkuvasti välittävän tai tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvaa valvontaa eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi sekä turvatoimialueella olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi. Ääntä ja kuvaa tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvassa valvonnassa noudatetaan, mitä yksityisyyden suojasta työelämästä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä säädetään kameravalvonnasta.

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

16 §

Erityisten turvatilojen valvonta

Turvatoimialueella olevaan, eduskunnan kansliatoimikunnan päätöksellä osoitettuun erityiseen turvatilaan ei ilman turvallisuusjohtajan lupaa saa viedä tietokonetta, puhelinta tai muuta teknistä laitetta tai sellaisen osaa (*kielletty laite*).

Erityiseen turvatilaan saapuva tai siellä oleva henkilö sekä hänen mukanaan oleva omaisuus saadaan tarkastaa metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan kielletty laite.

Erityisen turvatilan valvonnasta huolehtivalla turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa tarkastuksessa löydetty kielletty laite. Laite palautetaan sen haltijalle hänen poistuessaan erityisestä turvatilasta.

17 §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Turvahenkilö saa estää ilmailulain (864/2014) 2 §:n 21 kohdassa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen käytön ja puuttua muutoin sen kulkuun sekä ottaa sen haltuun, jos tällainen ilma-alus on oikeudetta sellaisella turvatoimialueen vyöhykkeellä, jolla miehittämättömällä ilma-aluksella harjoitettava toiminta on kielletty tai sitä on rajoitettu ilmailulain 11 tai 11 a §:n nojalla.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuessa tai sitä haltuun otettaessa turvahenkilö saa lyhytaikaisesti käyttää radiolaitetta tai muuta teknistä laitetta, josta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle taikka yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Laitetta saa käyttää, jos se on puolustettavaa huomioon ottaen tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin liittyvät seikat. Laitetta saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi. Toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus. Radiolaitteen käyttämisestä ilmoitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Turvahenkilöllä on oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja 1 momentissa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Haltuun otettu miehittämätön ilma-alus on luovutettava poliisille ilman aiheetonta viivytystä.

18 §

Henkilösuojaustehtävä

Turvallisuusjohtaja voi asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Eduskunnan turvallisuusjohtaja ilmoittaa henkilösuojaustehtävästä poliisille.

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

Turvahenkilöllä on henkilösuojaustehtävää hoitaessaan oikeus poistaa suojattavan läheisyydestä henkilö, jos hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän syyllistyy si suojattavan henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen. Henkilö voidaan ottaa kiinni, jos hänen poistamisensa suojattavan läheisyydestä on todennäköisesti riittämätön toimenpide rikoksen estämiseksi. Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Henkilösuojaustehtävään määrätyllä on oikeus jo aloitetun tai välittömästi odotettavissa olevan, suojattavana olevan henkilön henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen, vapauteen, omaisuuden tai kotirauhaan kohdistuvan hyökkäyksen torjumiseksi käyttää sellaisia voimakeinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon suojattavan turvallisuus ja vastarinnan vaarallisuus. Voimakeinoja saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämätöntä hyökkäyksen torjumiseksi. Henkilösuojaustehtävään määrätty turvahenkilö ilmoittaa voimakeinojen käytöstä viipymättä poliisille.

19 §

Voimankäyttö

Turvahenkilöllä on tehtävänsä hoitaessaan oikeus henkilön tarkastamiseksi, kielletyn valmisteen pois ottamiseksi, henkilön turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn estämiseksi, henkilön poistamiseksi alueelta tai suojattavan henkilön läheisyydestä ja henkilön kiinni ottamiseksi, kiinni otetun pakenemisen estämiseksi sekä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai sen haltuun ottamiseksi tarvittaessa käyttää sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vaarallisuus sekä muut tilanteen kokonaisarvioon vaikuttavat seikat. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Turvahenkilön voimankäyttövälineitä ovat ampuma-aselain (1/1998) 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin sekä käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka, paineilmatoiminen projektiililaukaisin ja etälamautin. Turvahenkilön tulee kantaa voimankäyttövälineitä mahdollisimman huomaamattomasti. Turvautuessaan voimakeinoin turvahenkilö saa käyttää vain niitä voimankäyttövälineitä, joiden käyttöön hän on saanut välinekohtaisen koulutuksen.

Henkilösuojaustehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi lisäksi kuulua ampuma-aselain 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase. Ampuma-asetta saa kantaa ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö, joka osoittaa vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseen käsittely- ja ampumistaito.

Turvahenkilöllä on virkatehtävissään lisäksi oikeus hätävarjeluun siten kuin rikoslain 4 luvun 4 §:ssä säädetään. Turvahenkilö toimii tällöinkin virkavastuulla. Hätävarjeluun puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon turvahenkilölle koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella asetettavat vaatimukset.

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

20 §

Ampuma-aseen käyttö

Ampuma-asetta voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttäminen eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan ampuma-aseen käytöstä varoittamista, ampuma-aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista. Ampuma-aseen esille ottaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen eivät ole ampuma-aseen käyttöä.

Ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää eduskunnan turvallisuusjohtaja tai hänen määräämänsä turvahenkilöstöön kuuluva. Jos tämä ei tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen ole mahdollista, ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta voi päättää tehtävää hoitava turvahenkilö. Ampuma-aseen käytöstä on ilmoitettava poliisille.

21 §

Virka-apu

Eduskunnan kanslialla on oikeus pääsihteerin pyynnöstä saada virka-apua poliisilta eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi.

22 §

Tarkemmat määräykset

Kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä tämän lain mukaisen toiminnan käytännön järjestämisestä ja teknisistä yksityiskohdista sekä tässä laissa säädettyihin tehtäviin vaadittavasta koulutuksesta ja turvahenkilön virka-asusta.

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan turvatoimista eduskunnassa annettu laki (364/2008).

Kumottavan lain nojalla turvatarkastajaksi määrätty saa käyttää tässä laissa turvahenkilölle säädettyjä toimivaltuuksia ilman 4 §:ssä tarkoitettua määräystä.

Eduskunnan kirjelmä EK 39/2025 vp

Helsingissä 17.12.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri